

NVO varujejo naše zdravje

Vzpostavitev in razvoj podpornega okolja za informiranje, mreženje, krepitev in participacijo nevladnih organizacij, delujočih na področju zdravja na nacionalni in EU ravni

www.tobak-zveza.si

Uvod

Civilna družba igra in bo tudi v prihodnosti igrala pomembno vlogo pri oblikovanju in doseganju ciljev v zdravstvu. Še posebej je pomembna dejavnost na področjih, ki lahko plemenitijo in dopolnjujejo delo Evropske unije in držav članic za zagotavljanje zdravja njenih državljanov.

Vlada Republike Slovenije je v svojem dokumentu »Strateška izhodišča Vlade RS za sodelovanje z NVO« zapisala, da sta obstoj in delovanje NVO pomemben pogoj za vsestransko uveljavljanje načel pluralnosti in demokracije v družbi in da posamezniki s povezovanjem v NVO in druge oblike organiziranja civilne družbe vplivajo na celovit in trajnostno naravnani družbeni razvoj, porast družbene blaginje, kakovosti življenja ter socialne varnosti.

Državljeni prevzemajo pobudo z željo, da vplivajo na sprejemanje odločitev na različnih ravneh odločanja, saj del svojih potreb želijo zadovoljevati skupaj z drugimi na bolj direkten način. Z izvajanjem določenih funkcij NVO prevzamejo del odgovornosti za splošno dobrobit in družbeni razvoj, zato so poleg formalnega priznanja njihovega pomena, upravičene tudi do pravne varnosti in sozagotavljanja materialnih in drugih pogojev na vseh ravneh njihovega delovanja (lokalni, regionalni, nacionalni in mednarodni).

Slovenske nevladne organizacije smo v »Memorandumu slovenskih NVO« izrazile trdno prepričanje, da lahko nevladni sektor pomembno pripomore pri usposabljanju visoko učinkovite delovne sile, ki je odzivna na nenehne spremembe socialno-gospodarskih razmer. Pripomoremo lahko k racionalnejši javni porabi z uporabo strokovnih in drugih znanj, s katerimi lahko ob prenosu nekaterih storitev iz javnega sektorja na nevladne organizacije, le-te opravimo fleksibilneje, učinkoviteje in bolj ekonomično, predvsem pa jih lahko približamo dejanskim potrebam državljanov ter s spodbujanjem solidarnosti in prostovoljnega dela pripomoremo med ljudmi krepiti zavest o pomenu prevzemanja lastnega dela odgovornosti za reševanje aktualnih družbenih problemov. Vsi skupaj moramo stremeti h krepitvi civilnega dialoga, boljši ureditvi razmer v odnosu med vladnim in nevladnim sektorjem in k svetu, kjer »argumentirana dejstva ne bodo preslišana«.

NVO so že povezane na regionalnih ravneh, manjkala pa je še ključna povezanost za vsebinska področja na nacionalni ravni, ki bo NVO partnericam nudila aktualne specifične informacije NVO za področje zdravja in jim omogočala razvoj, krepitev in medsebojno sodelovanje na nacionalni in EU ravni.

Vsebinska mreža bo z razumevanjem akademsko strokovnega stališča širši javnosti preko na novo sklenjenih trajno zasnovanih partnerstev nudila dostop do delovnih skupin strokovnjakov in posameznikov, ki se ukvarjajo z zdravjem (civilni dialog). Trajnostno povezana mreža NVO s področja zdravja bo članice mreže oskrbovala z informacijami o aktualni politiki in ključnih vsebinskih vprašanjih na področju zdravja

in kakšne so možnosti nevladnih organizacij, da se aktivno vključijo v postopke odločanja tako na nacionalni kot na EU ravni. Mreža bo s svojim delovanjem spodbujala NVO k strokovnemu usposabljanju svojih stalnih in novo pridobljenih članov, članov partnerskih NVO, zaposlenih in prostovoljcev. Preko medijev bo poskrbela za približanje vsebinskih programov širši javnosti in posebnim ciljnim skupinam.

S projektom bomo dosegli povečano profesionalno organiziranost NVO, delujočih na področju varovanja zdravja. Preko poenotениh normativov delovanja NVO, strokovnega razvoja kadrov v NVO in zagotovljenih pogojev delovanja NVO bomo dosegli profesionaliziran nivo socialnega dialoga med vlado in iniciativo državljanov. Prvi korak k uresničevanju zadanega cilja pa je okrepljen funkcionalni pretok informacij med vsemi vpletenimi subjekti. Vsebinska mreža NVO, ki se pri svojem delu ukvarjajo z varovanjem zdravja, pomeni doprinos k povečanemu družbenemu kapitalu za krepitev javno koristnega delovanja.

Za kakovostno uresničitev cilja našega delovanja zmoremo veliko več, če smo povezani, prenašamo ideje, izkušnje ter inovacije, s čimer želimo ustvariti momentum. V okviru projekta bo mreža aktivno sodelovala s številnimi strokovnjaki, organizacijami, društvi, zavodi in drugimi NVO, da bo prenos znanja učinkovitejši in bo nudila možnost vsem slojem prebivalstva v Sloveniji aktivnejše sodelovanje v procesih varovanja zdravja.

Prisrčno vabljeni k branju in priključitvi vsebinski mreži na področju zdravja.

Mihaela Lovše

Predsednica Slovenske zveze za tobačno kontrolo

Kdo smo

Slovenska zveza za tobačno kontrolo

Slovenska zveza za tobačno kontrolo (v nadaljevanju SZTK) je močna vsebinska mreža v slovenskem prostoru in Evropski uniji in vključuje 25 nevladnih organizacij, ki zajemajo več tisoč članov. SZTK že šest let vodi projektno delo na področju zdravja, informiranja NVO, svetovanja, izobraževanja in promocije zdravja nasploh. Povezani smo z vsemi ključnimi akterji v Republiki Sloveniji (Ministrstvo za zdravje RS, Inštitut RS za varovanje zdravja, mreža NVO, itd.) in Evropski uniji (ENSP, UICC, UEN, EPHA, Globalink, Evropska komisija, itd.), delujočih na področju politik zdravja s prenosi modelov dobrih praks. Daljše obdobje spremljamo področje napredka mrež NVO v okviru prizadevanja Ministrstva za javno upravo in Evropske unije.

Uživamo podporo Ministrstva za zdravje RS, Evropske komisije, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, Zavoda za zdravstveno zavarovanje RS, Zavoda za zaposlovanje RS, lokalnih skupnosti, še posebej Mestne občine Maribor in raznih podjetij.

Izobrazili smo preko 200 prostovoljcev in delavcev brez zaposlitve različnih strok za delo na področju promocije zdravja v NVO in še posebej na področju preventive rabe tobaka. O svojih dejavnostih kontinuirano informiramo vse sloje prebivalstva s pomočjo medijev, javnih prireditelj, okroglih miz, javnih tribun, tiskovnih konferenc, učnih delavnic in najrazličnejših kampanj. Imamo tudi lastno strokovno gradivo na področju promocije zdravja.

Uspešni smo v politiki civilnega dialoga v odnosu do države in Evropske unije. Smo eden izmed štirih pripravljalcev novele ZOUTI in delujemo na področju zakonodajnih politik EU, kjer so NVO iz SZTK podale predloge za Zeleno knjigo Evropske komisije «K Evropi brez tobaka» (2007). Doprinesli smo k uveljavitvi zakonodajnih politik v EU in RS. Delegacija NVO iz SZTK je na pogajanjih z evropskimi poslanci doprinesla, da so ti glasovali za dvig trošarin na tobačne izdelke do leta 2014, kar bo dvignilo nivo javnega zdravja.

Slovenska zveza za tobačno kontrolo bo v prihodnosti postala Center za razvoj, informiranje, krepitev in participacijo NVO, delujočih na področju zdravja. Povezovala bo vse NVO iz vseh statističnih regij RS in bo nosilka izobraževanj med NVO s področja zdravja, nosilka izobraževanja za poklicne kompetence - omogočala bo samostojnost dela v NVO z možnostjo zaposlitve. Krepi bo delovanje NVO, ki imajo potencial za izvajanje javnih storitev v RS. Kot nosilec mreže bo SZTK v RS in v EU (Evropska komisija, evropske koalicije) prepoznana kot pomemben sogovornik in posrednik predlogov s področja zdravja.

O projektu

Vzpostavitev in razvoj podpornega okolja za informiranje, mreženje, krepitev in participacijo nevladnih organizacij, delujočih na področju zdravja na nacionalni in EU ravni

Dejavnosti projekta so informiranje in povezovanje NVO na področju zdravja, strokovna usposabljanja za člane mreže ter druge NVO, ki delujejo na področju zdravja, krepitev civilnega dialoga na nacionalni in EU ravni ter vzpostavljanje podpornega okolja za prenos javnih nalog in pooblastil v izvajanje NVO in promocija NVO sektorja na področju varovanja zdravja.

Izvedli bomo različne dogodke, kot so srečanje predstavnikov NVO, okrogle mize, izobraževalne delavnice, izobraževalne konference, strokovni seminarji, posveti, predavanja, konference in bazarji. Izvedli bomo promocijsko kampanjo, izdajali e-publikacije, e-novice, e-zbornike, zloženke, brošure, priročnike ter naredili register NVO, ki delujejo na področju zdravja.

Slovenska zveza za tobačno kontrolo bo delovala kot center za razvoj, informiranje, krepitev in participacijo NVO, delujočih na področju zdravja v RS in bo vodila vsebinsko mrežo.

Pripravljali in podajali bomo lastne pobude in predloge zakonskih in podzakonskih sprememb in dopolnitev aktov ob seznanitvi ciljne javnosti o prioritetah in argumentih na področju sprejemanja in priprave predlogov. V mislih imamo spremembo Zakona o društvih, Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov, finančne in davčne zakonodaje na področju NVO, udejanjanja direktiv EU na področju zdravja, pripravo konkretnega predloga za doseg permanentnega sofinanciranja vseh nevladnih organizacij v RS, ki delujejo na področju zdravja. Spremljali bomo Zakon o pacientovih pravicah in Zakon o duševnem zdravju.

Promovirali bomo zdravje kot najvišjo dobro. Izpopolnjevali bomo znanja na področju promocije zdravja in javnih zdravstvenih politik z uvajanjem metodoloških in didaktičnih pristopov za rast NVO v RS, še posebej v slabše razvitih regijah v smislu krepitve, konkurenčnosti in privlačnosti regij ter zaposlovanja s spodbujanjem podjetništva, inovativnosti, tehnološkega razvoja ter izboljšanja kvalitete sistema izobraževanja in raziskovalne razvojne dejavnosti v povezavi z EU direktivami o javnem zdravju, Resolucijo o nacionalnem planu zdravstvenega varstva (2008-2013) v RS (ključni cilj so zdravi prebivalci RS, zadovoljni uporabniki in izvajalci zdravstvenih storitev, prednostna razvojna področja so krepitev in varovanje zdravja, sodelovanje civilne družbe v postopkih priprave predpisov s področja zdravja, pomenu ustreznega informiranja o zdravilih in medicinskih pripomočkih, kazalniki zdravstvenega stanja umrljivosti in obolevnosti, dejavniki tveganja povezani z življenjskim slogom...) ter sklepom Evropske komisije za izvajanje drugega programa ukrepov Skupnosti na področju zdravja (izboljšati zdravstveno varnost državljanov,

spodbujati zdravje, vključno z zmanjšanjem neenakosti na področju zdravja, zbirati in širiti zdravstvene informacije in znanje, dopolniti in podpirati politiko dodane vrednosti, kar hkrati prispeva k večji solidarnosti in blaginji v EU).

Te cilje bomo dosegli z razširitvijo mreže NVO, ki delujejo na področju zdravja v RS – z razvojem partnerstva in sodelovanja na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. S pomočjo ustanovljene mreže bomo občutno vplivali na kazalnike zdravstvenega stanja v Sloveniji (zmanjšanje umrljivosti in zmanjšanje vodilnih vzrokov smrti). Doprinesli bomo k sprejemanju bolj zdravih vzorcev življenja ter večji produktivnosti prebivalstva.

Zaposlili bomo 2 delavca in ju izobrazili za delo v vsebinski mreži. Za učinkovitejše delovanje mreže bomo izobrazili 50 novih prostovoljcev. Posodobili in modernizirali bomo kvaliteto izobraževanja na področju komunikacije, civilnega dialoga, prenosa modelov dobrih praks, vodenja kampanj, organiziranja strokovnih posvetov, konferenc, okroglih miz, medijskih kampanj, novih e - participativnih orodij itd. Vplivali bomo na procese oblikovanja in izvajanja javnih politik na nacionalni in EU ravni. Povezane NVO na nacionalni in EU ravni bomo lažje pripomogle k izvajanju ključnih ukrepov na področju politik zdravstvenega varstva in doprinesle k permanentnemu sofinanciranju NVO.

Z dinamiko gospodarskega sektorja je pomembno v družbi zagotoviti tudi višjo stopnjo socialnega kapitala, ki bo gradil ekonomijo v prihodnje. Projekt bo gradil družbeno zaupanje in vezi, ki prispevajo h koordiniranemu in kooperativnemu delovanju ljudi v skupno korist. Mreža bo tako omogočala različnim skupinam, da se povezujejo v skupnem interesu informiranja o varovanju zdravja, ki bi ga država zaradi preobremenjenosti sicer lahko prezrla. Preko povezane mreže organizacij bodo interesne skupine imele možnost za opozarjanje na morebitne nepravilnosti.

Delovanje mreže bo vzpodbujalo angažiranost za večjo socialno vključenost prebivalstva iz obmejnih in ekonomsko šibkejših statističnih regij. Mreža bo delovala po načelu enakosti spolov pri načrtovanju, izvajanju, spremljanju, ter vrednotenju politik vsebinske mreže. Mreža bo s promocijo temeljnih človekovih pravic združevanja in svobode govora vzpodbujala državljansko iniciativo. NVO članice bodo ob strokovni podpori mreže in z visoko učinkovito usposobljenimi kadri vzpodbujale solidarnost med različnimi družbenimi skupinami.

Tesen stik z lokalnim prebivalstvom NVO omogoča spremljanje aktualnih razmer in odzivov vseh slojev prebivalstva. Sistematičen prenos teh izkušenj na telesa odločanja za izboljšanje vsebinske mreže jim bo omogočila organizirana mreža NVO za področje varovanja zdravja.

NVO bodo zaradi delovanja po načelu demokratične pluralnosti omogočale stalni dotok aktualnih informacij prebivalcem RS, še posebej revnim, pripadnikom marginalnih skupin, invalidom, otrokom in starostnikom ne glede na raso, versko pripadnost in spolno orientiranost.

Pomembna je povezanost SZTK, sodelovanje NVO s področja zdravja v RS in EU, prepoznavnost SZTK in NVO članov s področja zdravja v družbi ter gospodarskem in javnem sektorju v RS in EU.

NVO v RS in EU sodelujejo v procesih priprave predlogov EU za izboljšanje zdravja prebivalcev in vplivajo na odločitve evropskega parlamenta v politiki »Javnega zdravja v EU«.

Kontakt:

Mihaela Lovše

Slovenska zveza za tobačno kontrolo
Kopitarjeva 2
2000 Maribor

Tel.: +386 2 235 55 06

Fax.: +386 2 250 20 31

Gsm: +386 51 317 113

E-mail: nvo.zdravje@tobak-zveza.si

Spletna stran: www.tobak-zveza.si

Projekt »Vzpostavitev in razvoj podpornega okolja za informiranje, mreženje, krepitev in participacijo nevladnih organizacij, delujočih na področju zdravja na nacionalni in EU ravni« delno financira Evropska unija in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: »Institucionalna in administrativna usposobljenost«, prednostne usmeritve: »Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga«.